

Mälestused Iisaaku kihelkonnast

Revel : [s.n.]

1894

Tartu Ülikooli Raamatukogu: ARH A-108170

EOD - Trükise digitaalkoopia ehk e-raamatu tellimine (eBooks on Demand EOD): miljonid raamatud vaid hiireklõpsu kaugusel rohkem kui kaheteistkümnes Euroopa riigis!

Täname Teid, et valisite EOD!

Euroopa raamatukogudes säilitatakse miljoneid 15.-20. sajandi raamatuid. Kõik need raamatud on nüüd kättesaadavad e-raamatuna - vaid hiireklõpsu kaugusel 24 tundi ööpäevas, 7 päeva nädalas. Tehke otsing mõne EOD võrgustikuga liitunud raamatukogu elektronkataloogis ja tellige raamatust digitaalkoopia ehk e-raamat kogu maailmast. Soovitud raamat digiteeritakse ja tehakse Teile kättesaadavaks digitaalkoopiana ehk e-raamatuna.

Naudi oma EOD e-raamatut!

- Saa originaalse raamatu ilme ja tunnetus!
 - Saate kasutada standardtarkvara digitaalkoopia lugemiseks arvutiekraanil, suurendada pilti või navigeerida läbi terve raamatu.
 - *Otsi & leia*:* Saate kasutada üksikterminite täistekstotsingut nii ühe faili kui failikomplekti (isikliku e-raamatukogu) piires.*
 - *Kopeeri & kleebi teksti ning pilte*:* Saate kopeerida pilte ja tekstiosi teistesse rakendustesse, näiteks tekstitöötlusprogrammidesse.
- *Pole kättesaadav kõigis e-raamatutes.

Tingimused

EOD teenust kasutades nõustute Te tingimustega, mille on kehtestanud raamatut omav raamatukogu

- Tingimused: <https://books2ebooks.eu/csp/et/utl/et/agb.html>

Rohkem e-raamatuid

Seda teenust pakub juba 40 raamatukogu enam kui 12 Euroopa riigis.

Otsi teenuse raames pakutavaid raamatuid: <https://search.books2ebooks.eu>

Lisainfo aadressil: <https://books2ebooks.eu/et>

Mälestused

Jilaaku kihelkonnalt.

Ревель, 1894.

Печатано въ Типографіи А. Миквица въ Ревелѣ.

Tartu Ühikooli Raamatukogu

ARHIIVKOGU

PT

TRU Raamatukogu

305 - 35

Sisaaku kihelkonna ajalugu ulatab ühe aja sisse, kellest vähe teateid kiriklikuis asjades on üles tähendatud. Arvata on, et Sisaaku kihelkond 16. aastajaja algul ja 17. aastajaja lõpul vist Viivimaa päralt olnud ja selle järel Jõhvi kihelkonnaga ühendatud. 1650. aastast andvad kiriku raamatud Sisaaku kihelkonnast selged teated. Nimetatud aastast on Sisaakus omad õpetajad olnud, kes aga vahel ka Jõhvis ja Pühajõel pidivad jumalateenistust pidama. Aastal 1653 olla selle üle nõuu peetud, ka Tudulinna Sisaaku õpetaja hoolekandmise alla anda; see ettevõtmine ei ole aga mõnesuguste põhjuste pärast korda läinud.

Neist õpetajatest, kes sel ajal Sisaakus ametis olnud, on Matthias Henrici Koriander 15 aasta ametipidamise järel 1688. aastal Sisaakus ärasurnud; teised õpetajad on teiste kirikute peale ametisse kutsutud. Viimane neist, Reinhold von Holz, kes 1741. aastal Sisaaku õpetajaks tuli, kutsuti Mai kuul 1744 Rakvere kiriku peale ameti. Sel ajal on Sisaakus ka omad köstrid olnud, kelledest kirikuraamatutes järgmised nimetatud saavad: 1738 köster Hans; 1743 köster Kristel; 1744 köster Höck.

Et Sisaakus õpetajad väheste palga pärast elada ei võinud, sai aastal 1744 Sisaaku Jõhvi abikirikuks ja jäi jaks kuni 1867. Sel ajal käis Jõhvi

õpetaja ühskord kuus Jüsaakus jumalateenistust pida-
mas. Wahe ajal olivad mitmed katsed, Jüsaaku fogu-
dust Jõhwiist lahutada ja Tudulinna kabeli fogudusega
üheks üjekihelkonnaks teha, luhta läinud, sest et kiriku
mõisa hoonete ehitamine ja õpetaja ülespidamine uuele
kihelkonnale liig raske näitas olevat. Aastal 1847
palus selleaegne Jüsaaku mõisa omanik Georg von
Brevern, Gestimaa rüütlikogu nimetatud ettevõtmise
kordasaamiseks abi anda. Rüütlikogu lubas 3000 rub.
kiriku mõisa hoonete ehitamiseks, nii pea, kui õpetaja
palga asi kindla põhja peal seista. Sellega algas
nüüd üks uus ajajooks Jüsaaku fogudusele, üks uus
lootus nimetatud ettevõtmisele. Mitmed nõuupidami-
sed (kirikufonwendid) saiwad selle asja kordasaamise
pärast peetud, kuni wiimaks 7. Oktobril 1864 uue
foguduse piirid ära määratud saiwad. Jüsaaku fogu-
duse külge arwati järgmised mõisad ja wallad: Jüsaaku,
Bootsiku, Terewere, üks jägu Ahakwere, Kurtna ja
Bagari wallast, Imatu, Dubniku karjamõisaga ja Mets-
küla. Tudulinna kabeli fogudus: Tudulinna, Donurme,
Ranna-Pungerja Lemmaku külaga ja Kaukse, kes enne
Jaakobi foguduse külles oli, lubas ka Jüsaaku fogudu-
sega ühendada. 1866. aastal hakati kiriku mõisa ehi-
tama ja 1868 kõrvalised hooned. Aastal 1867
Oktobri kuu 29. päewal sai uueste rajatud kihelkon-
nas Rudolph von Hippus Jüsaaku kiriku peale õnnis-
tatud. Õnnistamist toimetasiwad: kindral superinten-
dent Schulz Tallinnast, praus Meyer Jõhwiist ja õpe-
taja Bogi Lüganesest.

Millal esimene Jüsaaku kirik on ehitatud, ei ole
selgeste teada. Kirik, selle sees 1846. aastast saadif
jumalateenistust peeti, oli puust ehitatud. Et see kirik
wanaks ja rahwafogule weiksaks oli jäänud, wõttis ko-

gudus nõuiks, uut kirikut, ja nimelt kiwist ehitada, felle tööga 1845 algati ja 1846, Augusti kuu 18. fiasse õnnistati. Mastal 1893, kiiinla kuu 6. juhtus Jifaaku kogudusele see suur õnnetus, et kirik ära põles. Peastetud saimad aga altari pilt, kroonlühired, altari-tekid ja orelid miled. Kiriku kell, mis 222 aastat kogudust Jumala kotta oli kutsunud, mis rõõmu- ja leinaajal oma healt annud, sulas tornis ära. Kiriku eestseisus saatis uue kiriku ehitamise pärast palwekirja ülema walitsusele, kes luba andis uut ja suurendatud kirikut ehitada. Ligidalt ja kaugel, tutwade ja wõeraste käest tulwad armuanded ehituse tarwis kofku et seda tööd wõis algada ja nii kaugale ajada, et nüüd jumalateenistust sees wõib pidada.

Lõpeks nimetan weel need õpetajad, kes Jifaaku kihelkondas ametis on olnud:

Clemens Koldberg ehk Colderus	1650—1651.
Matthias Henrici Koriander	1673—1688.
Abraham Hiwenius	1689—1704.
Joh. Georg Borge ehk Borg	1738—1740.
Otto Reinhold von Holz	1741—1744.

Mastast 1744—1867 ei olnud Jifaakus oma õpetajat.

Rudoiph von Hippius 1867, Oktobri kuu 29. funi 1886 kiiinla kuu 12.

Albert Intelmann, 21 Sept. 1886—

www.books2ebooks.eu